

UOK 796.83:

**BOKS SPORUNDA RİNGDE GÖREV ALAN BİR HAKEMİN
YÜKÜMLÜLÜKLERİ**

P.f.b.f.d. (Doktora), v.b. Profesör. Umarov Qahorjon Abbosovich

1. Sınıf Ustası Asatullayeva Nurkhon Khondamir qizi

Taşkent Doğu Üniversitesi,

E-posta: uzkoha@mail.ru

**ОБЯЗАННОСТИ РЕФЕРИ, СУДЕЙСТВУЮЩЕГО НА РИНГЕ В
БОКСЕ**

Д.ф.н.н.н. (PhD) и, о. Профессор. Қ. А. Умаров

магистр 1-курса Н. Х. Асатуллаева

г.Ташкент университет “Ориентал”,

Email: uzkoha@mail.ru

**RESPONSIBILITIES OF A REFEREE JUDGING IN THE
BOXING RING**

Doctor of Philosophy and Pedagogical Sciences (PhD) and Professor.

K. A. Umarov

1st year Master's student N. Kh. Asatullaeva

Tashkent, Oriental University,

Email: uzkoha@mail.ru

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17399277>

Anahtar kelimeler: Kadın hakemler, boks müsabakaları, ring, gelişim, pratik öneriler. Anahtar kelimeler: Jenschiny-sudi, boks müsabakaları, ring, sovershenstvovanie, pratik öneriler.

Anahtar kelimeler: Kadın hakemler, boks müsabakaları, ring, iyileştirme, pratik öneriler.

İlgililik: Ülkemizde devlet politikasının bir parçası olarak beden eğitimi ve spora verilen önem, sporun gelişmesine ve yaygınlaşmasına önemli bir katkı sağlamaktadır. Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 3 Aralık 2019 tarihinde kabul edilen PF-5864 sayılı "Kadın Sporlarının Geliştirilmesine Yönelik Tedbirler Hakkında" Kararnamesi'nin bir dizi tedbiri, kadın sporlarının geliştirilmesini amaçlayan özel programların geliştirilmesini ve uygulanmasını

öngörmektedir. Bu programlar aracılığıyla Özbekistan'da kadın sporlarının yaygınlaştırılması programı uygulanmaktadır. Kadın beden eğitimi ve sporuna ilişkin hükümet kararlarında belirlenen görevler, günümüzde tüm spor kurumlarının en acil konularından biri haline gelmiştir [1].

Çalışmanın amacı: Ringde görev yapan kadın hakemlerin sorumluluklarını iyileştirmek.

Çalışmanın hedefleri:

- Boks sporunda amatör boks müsabakalarında ringde görev yapan kadın hakemlerin analizi:

- Ringde görev yapan kadın hakemler için pratik önerilerin geliştirilmesi.

Araştırma yöntemleri: Literatür analizi, pedagojik gözlem, matematiksel ve istatistiksel analiz, pedagojik araştırma.

Çalışmanın organizasyonu. Araştırma 10 Ocak 2023 - 27 Aralık 2024 tarihleri arasında, Cumhuriyetimizin farklı bölgelerinde düzenlenen çeşitli yaşlardaki uluslararası ve Özbek şampiyonalarındaki hakemlerin eylemleri gözlemlendi ve analiz edildi. Çok yıllı eğitim aşamasında prestijli müsabakalarda kadın hakemlerin gelişimi için yukarıdaki öneriler ve IBA kadın hakem takımlarına tavsiyeleri, yarışma süreçlerinin gelecekte daha seyirci dostu olmasını sağlayacaktır. Bu, müsabakanın kalitesini doğrudan etkileyecektir. Bu nedenle, araştırmamız sırasında kadın hakemlerin ringdeki sorumluluklarını iyileştirmeyi amaçladık [1,6].

Yapılan araştırmaya göre, Taşkent'teki Evrensel Spor Sarayı'nda düzenlenen 2023 Özbekistan Erkekler Şampiyonası'nda, hakemlerin hareketlerini değerlendirmenin zor olduğu maçlarda, hakemliklerin büyük kısmı rotasyon takvimine göre uluslararası klasmandaki hakemler tarafından yürütüldüğü için, doğru göstergelerin %70-80'i yakalanmıştır. Bunun nedeni, uluslararası klasmandaki hakemlerin müsabaka sırasındaki dövüş aktivitelerini takip etmeleri ve gereksiz durumlara dikkat etmemeleridir; bu da sporcuların kontrolünü kolaylaştırır. Bu

nedenle, bu şampiyonada hakemlerin yaptığı hataların %20-30 oranında gözlemlendiği tespit edilmiştir.

Taşkent'teki Evrensel Spor Sarayı'nda düzenlenecek olan 2023 Özbekistan Kadınlar Şampiyonası'nda, müsabakaları yöneten ringdeki hakemlerin değerlendirmeleri incelenmiş ve ortalama %50-55 oranında performans gösterdikleri görülmüştür. Ringdeki hakem, yuvarlak masa sonuçlarına göre cumhuriyetçi kategori boks hakemiyle aynı olduğu için, müsabakalar biraz zor geçmiştir. Bu durum, ringde birçok hataya yol açtı ve ringde dövüşen boksörleri ve etraflarındaki hakemleri etkiledi. Yapılan yanlış hareketlerin %40-45'i boks seviyesinin düşmesine neden oldu. 2023 Özbekistan Gençler Şampiyonası, Fergana'daki Okean Spor Kompleksi'nde düzenlendi. Bu müsabakalar için bir hakem değerlendirme sistemi oluşturuldu. Bu sistem, ringde müsabakanın seviyesine ve hakemlerin ringde düzenlediği müsabakalara göre hareket ediyor.

Fergana'daki Okean Spor Kompleksi'nde düzenlenen 2023 Özbekistan Gençler Şampiyonası herhangi bir zorluğa yol açmadı. Yuvarlak masa toplantısına göre, prestijli müsabakalara katılmış, kendi bilgi ve deneyimine sahip hakemler yer aldı ve %80-90 gibi iyi bir sonuç elde etti. Bu, her durumda uzman bir hakemin olmasının iyi olduğunu gösteriyor. Ringdeki koşullara bağlı olarak, %10-20 oranında yanlış durum gözlemlendi. Bu durum, ringdeki koşulları olumsuz etkilemedi.

Özbekistan Gençler Şampiyonası, 15-21 Aralık 2024 tarihleri arasında Harezm'deki UIOZIM salonunda düzenlendi. Her zaman olduğu gibi, Özbekistan Boks Federasyonu ve jüri, yarışma için değerlendirme kriterleri geliştirdi ve hakemler her yarışmada düzenli olarak değerlendiriliyor. Bu aynı zamanda yüksek kaliteli bir yarışma ve pedagojik yaklaşım açısından olgun bir kadro sağlıyor. Kadınlar ve kızlar arasındaki yarışmalar her zaman erkeklere göre çok daha zorludur. Yarışmalardaki kadın hakemler daha duygusal ve kadınsı bir kalbe sahip oldukları için, gösterge yüzdeleri erkeklere göre her zaman %30-40 daha düşüktür.

Bu durum yarışma üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. %60-70'lik bir düşüş ise hatalı hareketlere yol açar.

2024 Özbekistan Gençler Şampiyonası, Gülistan'ın GIOZIM kentinde düzenlendi. Zorlu müsabakalarda dönüşümlü bir programa göre çalışmalar yürütülür ve ringdeki hakem görevini yerine getirir. Hakemin, müsabakanın seviyesi ve ringdeki durumla ilgili sorumluluğu, hakem için esastır. Uluslararası düzeydeki hakemler, maçlar zorlu olsa bile, adil bir şekilde mücadele ederek galip gelirler. Bu zorlu maçta, %60-70 oranında olumlu yönde değişim yaşanırken, olumsuz durumlar %30-40'a ulaştı. Bunun herkes için kötü bir gösterge olduğu aşikar. Boks seviyesini etkiliyor. Çeşitli anlaşmazlıklara yol açtığı için, müsabakalarda hakemlerin hareketlerinin konumuna mümkün olduğunca dikkat edilmelidir.

Öneriler doğrultusunda elde edilen sonuçlar şu şekildedir: Taşkent'te hakemlerin müsabakalardaki performansları %29 oranında iyileştirilmiş ve iyileştirilmiştir. Taşkent bölgesinde hakemlerin performansı %25 oranında iyileştirilmiştir. Fergana bölgesinde müsabakaları gözlemleyerek hakemlerin performansı %22 oranında iyileştirilmiştir. Harezmi bölgesinde çeşitli turnuva ve şampiyonalarda kadın hakemlerin performansı %16 oranında iyileştirilmiştir. Syrdarya bölgesinde düzenlenen Cumhuriyet şampiyonalarında ise hakemlerin performansı %8 oranında artmıştır.

SONUÇ

Çalışmanın sonuçlarına göre, çalışmamızın amacı ringde görev yapan kadın hakemlerin görevlerini iyileştirmek, çeşitli müsabakalarda hakemlerde gözlemlenen hata ve eksiklikleri tespit edip gidermek ve performanslarını iyileştirmek için önerilerde bulunup bunları uygulamaya koymaktır. Araştırmada, 10 Ocak 2023 ile 27 Aralık 2024 tarihleri arasında Cumhuriyetimizin farklı bölgelerinde düzenlenen çeşitli yaş gruplarındaki uluslararası ve Özbek şampiyonalarında, ulusal, cumhuriyet ve uluslararası hakemlerin ringdeki

eylemleri gözlemlenmiş ve analiz edilmiştir. Buna göre, kadın hakemlerin çoğunun müsabaka sırasında dikkatlerinin dağıldığı ve sporculara alçak sesle komutlar verdiği, bunun da müsabakanın anlaşılmaz olmasına ve %45-%50 oranında hataya neden olduğu tespit edilmiştir.

Kaynaklar.

1. Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından 3 Aralık 2019 tarih ve PF-5864 sayılı "Kadın Sporlarının Geliştirilmesine Yönelik Tedbirler Hakkında" Kararname.
2. Tajibayev S.S., Umarov Q.A., Abdullayev M.J. Boksörlerin Spor Pedagojik Becerilerinin Geliştirilmesi (Kadın Boks). 2021-174 sayfa.
4. Q.A. Umarov. "Kickboks Terimleri Açıklamalı Sözlüğü". Metodik rehber. Taşkent. - 2016. -146 sayfa.
5. Q.A. Umarov. "Spor pedagojik becerilerinin geliştirilmesi" (kickboks). Çalışma rehberi. Taşkent-2024-150 sayfa.
6. R.D. Khalmukhamedov, V.N. Shin, S.S. Tajibayev, F.K. Turdiyev, G'.Q. Rajabov. "Boks Teorisi ve Metodolojisi". Ders kitabı, 2018. 372 sayfa.
7. Svechnikova N.V., Pokhopenchuk Yu.T. Modern kadın sporunun tıbbi sorunları. Spor hekimliğinin güncel sorunları: Materialy XXIV Vsesoyuznoy konferansı. - M., 1990-77-82 sayfa.
8. Lubysheva L.I. Kadın ve Spor: Sosyal Yön // Beden eğitiminin teorisi ve pratiği. - 2000. - Sayı 6. -13-16 s.
9. Costill D.L., Saltini A. Dinlenme ve egzersiz sırasında mide boşaltımını sınırlayan faktörler v //nAppl. Physiolog-1974.-V. 37.-P.
10. Musayeva U.A., Sharipova S.N., Yusupova R.I. Anatomi. Çalışma kılavuzu - 2023. 80 s.

